

LA RENAXENSA,

PERIÓDICH DE LITERATURA, CIENCIAS Y ARTS

SURT LOS DIAS 1 Y 15 DE CADA MES.

Preus de Suscripció.	Redacció y Administració.	Reclams.
Tres mesos. 6 Rals.		Los suscriptors, per ratlla. . 1½ Ral.
Al estranger, tres mesos. . 9 »		Los no suscriptors, perid. . 1 »
Un número sol. 1 »	Carrer de Ripoll, n.º 22, pis segon.	Passant de 10 ratllas á preus convencionals.

SUMARI.

Ensaig sobre la bellesa de las cançons populars: per Joan Planas. — L'aureneta del balcó: per Joseph de Argullol. — La Jove Catalunya (Poesia): per Joseph Roca y Roca. — Armonias d'amor: per Felip Sallés. — L'estany de Banyolas (Continuació): per Pere Alsins. — Traducció (Poesia): per Antoni Carlet. — Bibliografia: per Gayetà Vidal. — Jochs Florals de 1871: per Joan Sardà. — La Jove Catalunya: per X. — Teatre Català: per X. — Novas.

ENSAIG SOBRE LA BELLESA

DE LAS CANSONS POPULARS.

I.

La naturalesa presenta sempre un caràcter imponent y grave, y las mes perfeccionadas obras del art no arribarán ja may á aquella plácida senzillesa; á aquella delicada puresa, á aquell no se qué ab que lo mes insignificant objecte natural nos encanta y enamora.

Fa molts setgles, densá que l' mon es mon, lo sentiment mes hermós del home, l' de las bellas arts, fa esforços per acostarse tan com pot á aquesta bellesa típica, mes no hi arriba may. La naturalesa constant ysólida com ella mateixa, segueix burlant los fruyts mes refinats de nostra cultura artística, com se burla dels fruyts de la cultura oriental antiga, axis com de la dels grechs y la dels romans. «Las mes admirables produccions del art humá, diu Reid, están á una distancia inmensa de las mes senzillas obras de la naturalesa; li es impossible al artista mes enginyós lo fer una ploma ó una fulla de un arbre; la habilitat del home y la de Déu no serán ja may comparables.

La naturalesa donchs es molt gran, lectors amichs, acompanyéume de bon cor ab aquell esprit reflexiu y ávit de observar cosas dignas; acompanyéume en la observació de la bella naturalesa.

Una tarde vaitg sortir al camp, y caminant sense direcció pel mitg de las veredas y curriols del bosch, vaitg assentarme sobre una pedra, al cim de un turó. 'Ls camps y las montanyas respiravan aquella quieta tristesa pròpia de la tarde, y se sentia aquella fressa del vent que gemega pels boscos, del torrent que saltava per las penyas, de la esquella del bestia que pastora en los prats. Era en la tardó; quant ja aquellas boyras fredas comencan á agafarse en las montanyas,

quant la oraneta ja se'n torna, quant la fulla groga vá cayent del arbre, quant aquellas ventadas tempestuosas arrossegan la fullaraca y axecan la pols dels camins.

La tarde de un dia de tardó há tingut sempre per mí un encant inesplicable, y l' véure com van desaparexent las flors y ls' cants de la primavera y ls' fruyts del istin, me sembla la imatge de la vellesa del home que va caminant al hivern de la mort, després que han passat com somni ls' amors y las esperansas de la juventut.

Aquestas tardes convidan á la meditació.

Assentát sobre la pedra vaitg comensar á meditar pausadament sobre las obras de la naturalesa, y contemplava ab la mes candorosa admiració las modestas flors que s' amagavan sota l' herba del marge. «¿Quin es l' home capás de fer una flor, deya entre mí com Reid, ¿quina obra del art pot igualar en bellesa á aquesta flor senzilla? ¿Cóm donchs mirem ab tal descuyt las obras naturals, y sols sabem apreciar los fruyts de nostre art, sempre afectat é incomplet? ¿Com doném mes importancia á las obras dels homens que á las de Déu? Tot lo mes que pot fer lo artista, es: ó imitar d' una manera remota á la naturalesa, ó estrahiént de ella certs elements, combinarlos penosament en la fantasia, y realisar una concepció capritxosa, mes no originál, de mes ó menys bellesa, segons la inclinació que la educació haurá donat á nostre gust, mes molt petita sempre devant de una bellesa natural. ¿Com hi pot haver homens que mirin ab indiferencia la naturalesa?»

Divagava mon pensament en exas y semblants reflexions, quan de prompte m' distraigué una melodia molt agradable que m' parexia sortir del bosch vehí: era una cansó popular. Jo seguia de baix en baix aquella tonada, preciosa y melancólica, mes no hi sabia donar may aquella aspiració, aquell accent particular que hi donava la veu desconeguda. La veu se anava acostant, y escoltant atentament, distingia ja la tornada;

Oh serena de la nit
Frescas són las matinadas
Quan la lluna ha dat son torn
A la punteta del auba,
Oh serena de la nit.

Una noya sortí del bosch y pará la veu: era ella la que cantava. Me semblá molt joveneta, era morena

y vaitg notar en sas faccions certa puresa y dolsura molt espressivas. Portava l' mocadó del cap caygut ab descuyt y las trenas negras mitg desgafadas de son lloch, donavan á son conjunt un ayre de natural abandono que la feya interessant. Duya un devantallet de herbas y fullas, y un fexét de rama verda sota 'l bras: semblava la primavera. Quant passá devant meu vá semblar avergonyirse, tot just me vá mirá, sonrigué suauement y continuá fent son camí: jo la vaitg seguir ab ma vista fins que 'ls arbres me la amagaren de nou. Llavors sentí que tornava á cantar.

A la punteta del auba,
Oh serena de la nit.

¡ Oh! aquella melodia m' ha quedat tan grabada en lo cor, tan viva en la memòria, que cada vegada que en mas horas de angúnia la recordo me fá l' efecte de la realitat mon cor se tranquilisa y tot lo meu esprit se transporta al lloch de aquella tarde. Quan hagué desaparegut del tot aquella noya quan ja mon oído no podia distingir son cant, lo meu pensament torná á pendrer son domini, en hora en que l' cor gojava encara la dolsó de aquell encant inespliable que li havia dextat la causó.

Vet aquí una classe de literatura, (vaitg dir entre mi) fundada en la naturalitat, filla pura de la franca inspiració, y que en mon concepte no ha sigut prou apressiada. La nostra educació literaria, que quasi sempre es incompleta s' enorgulleix massa, y fá que mirem ab desdeny y certa inferioritat aquestas produccions francas y senzillas, porque no hi veyem en ellas aquell estudi, aquells conceptes elaborats, aquell luczo y pretensió en las formas y llenguatge, requisits als que tal volta inconcientment doném sempre gran importància. ¿ Perqué ha de ser així? ¿ No valen per ventura la pena de ser examinats seriament, uns cants que son la expressió dels sentiments naturals del poble? Lo amor tendre de una mare, los plors de un trist, los zels de un aymant, la trista anyoransa, las angúnias de la mort, l' amor apassible los recorts y las esperansas de tota la vida de un poble, tots los sentiments mes tendres, todas las passions del cor humá están expressadas en exas cançons de una manera veritable, ab tots aquells preciosos detalls que ofereix la vida poética dels moradors dels camps y las montanyas. ¿ Son aquets per ventura assumptos poch dignes? ells son la vida de la humanitat.

Per altre part, la sinceritat de inspiració es una de las dots que fan mes encantadora á la poesia, lo estudi y la afectació li fan perdre lo valor, lo interés y l' efecte. En la poesia lírica y expansiva, género en lo que se inclouen exas cançons populars, es hont se necessita mes aquest naturalitat, exa sencille-sa digne, per mes que sia ruda, que conmue l' cor de una manera real y agradable. L' home no es apátich per naturalesa, sent quan un altre sent, y se interessa per las afeccions dels altres homes. Un sentiment per senzill é insignificant que sia, quan surt francament del cor de un altre, sempre ns' conmue de una manera mes ó menys profunda. Mes s' ha fet tant abus de la expressió dels sentiments, se ha mentit tant en poesia, que han arribat á endurir lo cor, y costa ja molt distingir las impresions verdaderas de las falsas. Avuy dia sobre tot, la

precossitat de sentiments s' ha estés de tal manera en la literatura, que ha arribat á fer certa classe de poesia, objecte hasta del ridicol. Alló de fastiguejarse de la vida, plorar las ilusions ja perdudas y ls' desenganyys complets en la aurora encara de la juventut, no inspira ja interés, perquè no es franch, es afectat y mesquí. En qualsevol obra literaria, una inspiració buscada, modelada rigurosament, que no surt del sentiment propi, del carácter, del génit que la compon, no es inspiració, es una imitació trevallosa, recomenable tot lo mes per lo treball que suposa, mes que no interessa al cor, y destrueix tot l' efecte de la bellesa. ¿ Perqué certas obras de la literatura antiga son sempre admiradas apesar de haber cambiát tan los gustos, las costums y hasta l' llenguatge? Sens duple que mes que tot, es per aquella espontaneitat de inspiració, per aquella senzilla dignitat en la expressió dels efectes y en la pintura de las imatjes, en una paraula, per aquella verdadera originalitat filla sempre del geni. Homero y Virgili en los antichs Voltaire y Chateaubriand en los moderns, tots han dextat á la posteritat una obra épica. ¿ En qué consisteix que las bellesas dels dos primers nos encantan, nos atrauen sempre y sempre 'ns conmueven, mentres que las dels segons apenas logran sostenir nostre atenció, apesar del gran mérit que en ellas hi regonexem? Es que Homero en sa Iliada y Virgili en sa Enéida, partian de una inspiració pròpia, y per lo mateix, expressavan sentiments reals, conceptes originals y purs, que s' acomodavan al mateix temps al gust y al modo de pensar de sa época. Eran originals, si no en tot lo assumpto, en los pensamientos y en lo llenguatge. La *Enriada* de Voltaire, los *Martirs* de Chateaubriand, obras son que revelan gran talent, sobre tot gran erudició y coneixements literaris, mes no 'ns conmueven; hi falta en ellas lo millor: la inspiració sincera, veritable: son preciosas imitacions.

Las cançons populars, observo que tenen totas aquest dot inapressiable, y en que no tinguessin mes que axó de notable, serian baix aquest punt de vista dignes de un detingut y sério estudi.

Mes també observo que no es aquest sol lo principi de bellesa que contenen, sinó molts altres que, si ns' hán passat desapercibuts, es tal volta per lo descuyt ab que la presumptuosa instrucció devegadas las mira.

Aquí havia arribat en mas reflexions; quan, al donar una mirada al meu voltant, vaig veure que l' sol se havia acabat de pondre darrera la montanya, que ls' camps estavan silenciosos, y que comensavan á fosqueijar pels boscos y las serras aquellas sombras precursoras de la nit. M' alsí, y dirigint pausadament mon pas cap á la vila, prenguí la resolució de continuar l' endemá aquellas reflexions, assentat sobre la mateixa roca.

JOAN PLANAS.

L' AURENETA DEL BALCÓ.

I.

L' aureneta n' es aucell de bona nova, l' aureneta canta de bella matinada, l' aureneta diu: riu, riu, no sempre ploris, riu y llevat, llevat, llevat dematí.....

—¿Perque ploras Sileta?

—Perque peno.

—¿Quin mal t' aqueixa?

—Anyoransa.

—¿Y qu' anyoras?

—L' amor.

—¿Que tens amor Sila?

—Dintre de l' ànima.

—Ay Sileta, la bona Sileta, que Deu te valga.

II.

La Sileta n' es una noya d' una masia del Plá: y de quin Plá ha de ser sino del Plá de Bages? La masia blanca com glop de llet, voltan la casa verdas quintanas, ahont lo blat ja punteija, y en mes apartat terme, voscos y vinyas també li fan cercol, lo temps, la tardó; lo cel de bonansa; la casa ni pobre ni rica y la noya tendre y gemada y mes bonica qu' una rosa.

Lo Mas de las Rocas, n' es cosa estimada: al cim d' un turó, tan blanca y quadrada, es tan bona atalaya, que crida de lluny al que de prop ó de lluny hi passa.

Al costat de mitj dia, damunt de la porta forana, te la casa un balcó de bona pedra picada, los montans y l' arch de rojas dogas d' obra cuyta, que semblan mes vermellas ab la blanca cals de la paret: la barana es de balustres de ferro, y no hi faltan la barreta y claus per la cortina: mes ara, com lo sol ja fa bona companya, barreta y claus y los balustres de la barana, n' es tot gurnit d' espigas de blat de moro, que ses pre tot sovint esgrana per tirarne á la biram que la Sileta per desota volteija. La porta del balcó tanca la cambra de la noya, y ¡qué bonich march n' es tot enjunt per l' estampa! No hi ha matí, ni matinada, que las aurenets no despertin á la Sila ab sos alegres railets: quan lo balcó s' obra, las aurenets fujan, pero no totes; una s' atura sempre mes que las altres, una que la noya no l' espanta. Quan lo balcó s' obra y la Sileta surt, donant al mon la primera mirada, y lo blat de moro goteijant de la rosada, y las aurenets voltan y voltan y lo sol ixent, la Sileta en lo balcó, es tendre poncella de dauradas espigas voltada.

III.

Prop de la porta, hi passa un camí que du á la vila vehina, y la noya tot fent mitja ó remendant las calsas de son pare, seu ab cadira en lo balcó, á voltas á baix en la porta, y mira als viandants y parla ab los marxants, y compra alguna bonicoya, y trevallant passa lo temps ab alegria é ignoscencia.

Lo camí, no es camí ral, n' es caminet de ferradura, y encara que no es plá, ni ampla, ni dret, ni dres-serós, sino accidentat, estret y tortuós, molts hi passen, malgrat dressera perdin, porque toca á la ma-

sia, porque passa per lo blanch Mas de las Rocas, porque la masia té un balcó, porque en lo balcó hi ha una noya.

Lo camí n' es tapullat pels fadrinets del Plá de Bages; lo diumenge per anar y tornar de Missa, passen collas y mes collas, qui s' atura á la masia, qui canta dolças cançons, qui tira floretas á la noya: bonichs rams de violas, brots de bon timó, de marduix, d' au-fàbrega, algun lliri y també rosas: alguns dias lo balcó queda tot cubert de flors, y quan la Sileta l' obra, secreta gaubansa aixampla son pit, recull las ofrendas, y quan plega las rosas, canta l' aureneta alegre, com si prengues part en lo goix de la noya.

En los dias de treball passa algun traginé, y molt sovint sol succehi que si la Sila es á la porta, marxan los animals mentres son amo s' atura á contemplarla y li passa lo temps, y despres ja te prou feyna, y prou camas necessita per atrapar á las bestias, si no 'ls trova fent de las sevas, revolcantse en alguna pelseguera.

Lo Rafel n' es un de tans: si es pel segar, passa las garbas per la masia, si es temps de bremas, també hi passa las portadoras: las moriscas dels animals, lo vermell dels guarniments, ja de lluny fan alzar lo cap á la noya: lo Rafel en temps de bremas, porta brusa de bions, bona faxa ben cenyida, barretina musca y espardenyas ab tres renchs: mena los matxos pel ronsal, y al arribar al Mas de las Rocas, ja las bestias s' aturan, porque saben la parada de bon costum: prou patejan devegadas porque la carga 'ls hi fa nosa, mes lo Rafel no s' en recorda, la Sileta está present, y aixó sol basta y sobra.

Quantas voltas lo Rafel, portava ros picapoll per la noya, quantas voltas un hermós ramet de rosas!

—¿Vols las rosas Sileta?

—¿Per mi las portas?

—Per tu, Sila, per tu voldria tornarme tot jo una flor.

—Flor no, que l' olor se passa.

—Te las tiro al balcó.

—No que 'm punxarian.

—Si no hi há espinas Sileta.

—¿Com pot ser, rosas sense espinas?

—Es que las trech, porque no 't punxis. ¿Vols las rojas ó las blancas?

—Las que tu vulguis Rafel.

—Donchs las rojas Sila, que se semblan mes al color de las tevas galtas.

Y ¡quantas voltas, l' aureneta amiga presidia tan dolças conversas y feya la aleta, com que volgués amparar y protegir als dos enamorats!

IV.

Lo Rafel y la Sileta, ja tothom ne parla, ja tothom ho diu que farán bona parella: ell no s' en amaga, ella no torna resposta, son pare s' en riu, lo senyor oncle hi consent y sols falta que passi algun temps, porque á un y altre tenen per massa jovens.

Mes no sempre surtan las cosas com l' hom desitja, no sempre s' arriba al fi de la jornada ans de la posta del sol: á voltas, sembla que s' ha arribat al terme, que lo fi ja s' toca y hi ha un barranch entremitj que no 's vey, que fa donar llarch rodeij y devegadas no 's pot passar y devegadas es forsa pararse allí, ó bé tornar enrera.

Lo Rafel, ja ho saps Sileta, es soldat de la reserva y encara qu' ara com ara no pas de res se parli, no te hora segura y lo primer dia pot ser cridat al servey. Del dit al fet, lo Rafel de can Cirera, lo Jordi de can Servé y en Sebastià del Mas de Dalt, l' un deixa l' ronsal, l' altre l' aixada y cap avall, cap avall van caminant.

Ay pobre Sileta, de promte no ten adonaves de tan greu cop: prou hi ha qui encara te tira amoretes, prou qui t' porta flors, prou qui t' canta aubadas, prou qui ronda l' balcó; mes que ho fa, que las dolçes paraulas, no enrajolan ta cara, ni t' semblan tan bonicas las flors, ni goytas presumideta, ni las cansons te donan consol? Es que la teva ànima s' es barrejada ab una altre, mira, la busca y no la trova en lloch: que 'n farem qu' altres á la teva demandin, si la teva no 'ls hi respon? Perqué estás embadalida? Perqué miras cap ahont se pon lo sol? Perqué miras ab enveja las aurenetas? Perqué voldrias seguir son camí? Perqué saps qu' allà hont van ellas s' hi trova qui t' costa tants de sospirs. Y qui sap los que tu á en Rafel li costas? Qui sap si ell reb ab alegria las aurenetas, perque espera y pensa que li han de portar noves de la Sileta del Plá?

Mira Sila, ¿no t' en recordas? L' aureneta del balcó no canta, s' espera, s' espera y tambe vol marxar, tal volta ja no la veurás demá: en aqueixos pensaments estabas un dia, quan l' aureneta ajocada molt prop teu; tu mirabas ab vera tristesa com lo sol s' acabava d' empassar, l' agafares llavors posantli al coll un llasset vermell y dientli: marxa, marxa en bona hora, ves cap allà ahont aneu totes, hi trovarás en Rafel, pórtali noves de la Sila y digali que torni, que torni á prop muè.

Al dia següent ja no hi havia aurenetas....

V.

Lo dia s' acursa, los arbres s' esfallan, las pampas s' assecan, las aurenetas no 's veuen, los aucellets no cantan y tot queda sech y negre y no 's veu mes verdó que la delas quintanas ahont lo blat ja hi punteja. ¡Y que es trista l' entrada del ivern! La cullita dels fruyts pot alegrar á l' home perque li assegura lo pá de cada dia, mes pel jove y per la noya, veure que las bromas tapan lo sol; que tot soviint plovisqueija, cauhen las fullas l' una tras l' altre, que s' acabaren las feynas del camp, que los aucells van de branca en branca, esmortuits y esborronats, que no canta cap rossinyol, que no se senten aubadas, ¡ah! N' es ben forta tristó.

Y tu Sileta, la Sila del Plá de Bages, la pubilla del Mas de las Rocas tens encara mes gran dolor. Es cap al tart y t' estás soleta á la porta, esperant á ton pare y al teu senyor oncle que tornin de la vila vehina: arriban al fi y lo bon capellá, germá de ta mare que no pogueres coneixe te diu ab ven carinyosa:

- ¿Perque ploras Sileta?
- Perque peno.
- ¿Quin mal t' aqueixa?
- Anyoransa.
- ¿Y qu' anyoras?
- L' amor.
- Sileta, que Deu te valga, no ploris ni pensis, creu

á ton oncle, ni lo goix, ni la pena, son duraders en la vida; pren confiansa.

Y aixís la pobre Sila, passá la tarde y passá l' ivern, un dia y un altre dia, y noves d' en Rafel no se 'n sabian ja feya molt temps, ni la seva mare tampoch ne sabia res, ni á can Servé d' en Jordi, ni al Mas de Dalt d' en Sebastià, ningú sabia cap nova, ni cap carta ni recado no s' havia rebut en lloch. ¡Cada dia nova esperansa, cada dia nou desengany!

Y quan los frets y las neus, quan es tot mes trist, mes quiet y es major la soletat y aïlament, creya ben be que per son mal ja no hi havia remey. L' oncle, deya la Sila, diu que las penas no duran, mes las mevas, no espero que s' acabin pas may.

VI.

L' aureneta n' es auell de bona nova, l' aureneta canta de bella matina, l' aureneta diu: riu, riu, no sempre ploris, riu y llevat, llevat, llevat dematí.....

Lo dia s' allarga, los atmetllers ja floreijan, los ceps ja brotan, los arbres verdeijan, los aucells van per niada, las perdius s' aparellan, lo cel blau y pur, lo sol fort y lluent; tot son cants, tot alegria, tot soroll y burgit.

Perqué Sila, ja no ploras tant? perqué quant obras lo balcó de bon matí ja miras al mon ab mes riallera cara? Las aurenetas tornan y n' has vista una en lo clau de la cortina que porta un llasset al coll. L' aureneta, es amiga de la Sila y sempre s' ha dit qu' es auell de bona nova. Pochs dias fá que los rafelets del aucellet te despetaren portant á ton pit nova esperansa, altres rafelets t' esperan que t' tornarán lo goix y la calma.

Era un diumenge d' Abril y quan la Sileta sortia al balcó, vestida, engalanada y disposta per anar á Misa, y animada sens dupte per dols presentiment, un jove dessota del balcó, parat en mitj del caminet de ferradura, y vestit encara ab robas de soldat, digué á la noya:

- ¿Qué vols las rosas Sileta?
- Si Rafel, rosas y espinas y tot lo que vinga de tú.

Lo pare de la Sila, lo senyor oncle, en Rafel y la noya tots junts anaren á missa.

Tot hom ne parla, tot hom ho diu que fan tan bona parella! Ara com ara y mentres altres aurenetas no vinguin, en Rafel y la Sila, cuydan y amanyagan l' aureneta del balcó.

JOSEPH DE ARGULLOL.

LA JOVE CATALUNYA. (1)

Lema: Trich... Trach...
Trich... Trach...

(RUIZ AGUILERA.—Balada de Cataluña.)

¿Qué hi fá que lo castell que ahir s' alsava mut ne romangue avuy en l' alta serra, esvinzats sos marlets, per las vessanas una á una rodolant totes sas pedras?

(1) Presentada als Jochs Florals d' enguany, obtint al Brot d' olivera ofert per la societat Jove Catalunya que 'l Consistori no cregue digne de adjudicar.

¿Qué hi fá que 'ls finestrals que ahir olan
sospirs de damas y amorosas queixas,
avuy se mostren despullats y exánims,
com fredas concas de una calavera?

¿Que hi fá que no ressoní 'l via fora,
ni 'l despertar del ferro ne brunzesca,
ni cante 'l trovador de vila en vila
dels héroes y capdills altas provesas?

¿Que hi fá?... ¿Que hi fá, si al péu de lo sepulcre
del pare que morí, lo fill ne vetlla,
sentint lo seu esprit que 'l vivifica,
sentint la seva sanch dintre las venas?

¡Héroes de ahir: alsauvos de la tomba;
desenrotlléu vostras mortallas fredas!
lo sol que contemplá vostras victorias
la nostra terra encar avuy llumena.

Viva es encar la pátria que 'us llegáreu,
encar brollan las flors que hi fereu neixé;
xopas ab vostra sanch, encar son nostras
de montanyas y plans las fértils glevas.

Alsauvos de la tomba, que vos crida
la véu de Catalunya, ardida y fera
brugint entorn; alsauvos, que 'us demana
l' esprit novell de nostra aymada terra.

Alsauvos pera veure la nova obra
damunt dels fonaments fermes de la vella;
si 'l temps destruí l' una, aixecá l' altra
l' esprit, mes fort que 'l temps, com ell, eterna!

Miráula!... Catalunya n' es; la dama
de vostre cor aymant, per quí sens trèva
lluytareu braus y ardis; á qui habilláreu
ab trajo rich de llum y de grandesa.

Es ella!... Encara viu, plena de glória
l' homenatge dels fills de nostra terra
rebut á dojo y sens parar; ditxosa
lo goig llausan de son esguart de verge.

Ella es!... La que al partir vejereu trista,
y al tornar de la lluyta somrisenta;
la que al agonejar, en la batalla,
acotxá vostre cos ab sa bandera,

La pátria que mogué los vostres brassos
en lo mes aspre y crú de la barreja,
la que esguardáreu al morir, gojosos
perdent la vida per donarla á n' ella!

No dú capell ni escut, no dú cuyrassa,
no reb las presentallas de la guerra,
tribut del que caygué al pes de la forsa;
avuy los cors ab son amor conquesta.

Son trono s' es tornat daurada garba,
son ceptre una branca de olivera,
nostres talers son trajo ne teixiren,
la flama de l' enginy son front llumena.

Si al seu entorn no sonan las cantúrias
de lo temps vell, ni 'ls aspres crits de guerra,
los remors del treball, los cants de joya,
los sospirs del descans ensemps s' aixecan.

Rejuvenida, dona forsa als brassos
si ab dols esguart lo seu palau contempla...
lo seu palau inmens, que cada día
s' embelleix... se transforma... s' enjoyella!

¡Guaytáulo héroes de ahir!... Guaytau la plana
que pam á pam guanyareu en la brega;
cubertas son de flors vostras petjadas;
vostres esplets de fruyts y de riquesa.

Guaytau los pichs dels monts que conquerireu
coronats per las bromas porporencas
entre rahims y pámpols, estovantse

ab lo suor preuat dels qui 'ls conrean.

Guaytau la mar tranquila que ratllareu
portant la glória á bord de las galeras;
guaytáula avuy, á nostres férreos barcos,
planant joyosa sa verdencia esquena.

Guaytau los pobles, las ciutats, las vilas...
la llar de vostres nets cercau en ellas,
y per tot trobaréu la vostra vida
y per tot oiréu la vostra llengua!

Es esta vostra pátria, Catalunya,
y estos son vostres nets que la festejan!
Lo temps esvaidor tombá l' alzina;
l' arrel quedá y ja los rebolls verdejan...

Debadas passá 'l temps, y eixí de mare
lo riu á l' espatech de la tempesta...
caygueren los castells que 'us xaplugavan,
morí lo cos; mes no morí l' idea!

Los darrers braus que solzament cedireu
quant ja escolats y sense alé cayguereu,
los qui ab ulls enteiat ne contemplareu
ferida al mig del cor vostra comtessa,
vostres sospirs als d' ella barrejanse,
guaytáula!... encare es viva... encare alena!
Si ahir com la llavor fou enterrada,
com la llavor també esbotzá la terra!...

Avuy ja no es esclava; ja la forsa
no es prou pera soldarne las cadenas
que 'l treball ha romput, y que la flama
del geni ha fós ab sa mirada ardenta.

Si no dú la garlanda que lluhía
sobre son front, corona avuy sa testa
l' olivera, lo pámpol y l' espiga;
lo treball y la joya y la riquesa.

Sa senyora de ahir, avuy l' abraça,
esborrantne ab l' abrés antichs agreujes;
esclava s' ha tornat de la que un día
caygué á sos péus agarrotada y herta.

Los colors sanguinosos de las barras
sen los colors avuy de sa bandera,
y abafany los talers de nostras fábricas
teixeixen l' hermós drap ab que n' es feta.

¡Oh héroes del temps vell!... Com lleugers somnis
han passat ab lo temps los vostres segles...
Lo bras que ahir lluytava, avuy treballa;
l' ardor del cor escalfa avuy la pensa.

Los pobles s' agermanan y s' estiman;
l' amor de pátria mata las envejas,
á la seva tothom vol engrandirne
veulent á l' inimich, á la matéria...

Contra ella lluytan tots y la victória,
també, de vostres nets orna la tésta...
Aqui s' obran camí per las montanyas
trencant las fibras de sos cors de pedra...

Lo curs del llamp feréstech allá torsan
y fant que 'l pensament los conduhesca...
Lo foch per sobre 'l mar impulsa 'l barco...
Donant vida ab sa vida, á l' ample terra!...

¡Oh esprit novell de nostra pátria aymada
que ab lo fum del vapor al cel t' aixecas;
y somrius en los monts y las planuras
al esclat de las flors y las ponsellas!

¡Jo t' sento en lo meu cor! ¡Qué t' senti 'l poble
que parla encare nostra honrada llengua,
y, heréu de una missaga may vensuda,
engéndria de sa pátria la grandesa!

¡Oh Catalunya!... patria meua!... Honrada
tots temps ne sias de tos fills... Que 'ls vejais

sempre joves, ardits y coratjosos,
ab son suor vivificant tas glevas!...

Y demá quan cubreixis nostres cossos
dins de ton si amorós... ¡Oh! converteixte
de nostres fills en amorosa mare,
y fes que nostres fills nos benehescan!

¡Héroes de ahir, dormiu en pau! La pátria,
que al morir nos deixareu per herència,
servém fidels, l'aymem ab tota l'ánima,
per ella treballém, morim per ella...

Dormiu voltats de los ramors de vida
que llansa á son entorn... Dormiu sens pena...

Dormi la llarga espasa y l'escut ample,
que vostres nòts ben deixondits ne vetllan!

Catalunya no pot morir! Sos passos
á l'immortalitat se dirigeixen...

Viurá mentres sos pichs lo cel ne signen,
mentres reflecte 'l sol sa cara bella,

mentres l'aygua del mar base sas platjas,
mentres la llar tranquila sia encesa,
mentres corren los rius per las planuras
y corre vostra sanch per nostras venas!

Barcelona 25 de mars de 1871.

JOSEPH ROCA Y ROCA.

ARMONÍAS D' AMOR.

Tendres esperits, que sentiú l'essencia maravellosa d'una forsa mágica, qu'os enmena 'ls desitjos envers lo cel, units ab los desitjos puríssims d'altre cor volgut: escolteu ma veu, qu'es lo ressó de l'amor.

Lo cor té sos cants: lo cor es la lira de l'ánima, Las cordas son los sentiments.

¿Sabeu quina corda es la millor? Be prou qu'ho sabeu, pus vostres glatits amorosos vos donan los encants que desitxau.

La de la gloria sols la senten los homes: l'enveja y la vanitat la trenca massa sovint: la sanch dels cadávres la mulla massas vegadas.

N'hi ha una, qu'al sentirla, 'ls àngels de Deu contents menejan sas alas, y encisats paran de vibrar sas arpas célicas; perque son accent es tan dòls com lo seu, y 'ls admira sentirlo en mitx del mon.

Sembla impossible qu'entre tan de fanch y mesquinesa, brote una veu tan pura, una exhalació tan divina.

¡Oh! es que naix del cor: es que naix d'ell lliure y espontánea, com la flayre de la flor, com la llum del sol, y sense tocar ni las voras del plahers mundanals vola, vola cap al paradís.

Vola cap al paradís si un altre cor no l'acull.

Sí: l'amor sols cap en un cor pur ó en lo paradís celestial.

Perque es inmens é immortal, y sols lo cor y 'l cel enclouhen, la immensitat eterna que desitxa, que necessita.....

L'univers també canta: canta son amor á Deu.

Cada sér eczhalava una veu misteriosa que, barrejant-se totas en l'espai, puján fins als peus del Criador, portadas per brisas dolcíssimas y enmantelladas per perfums puríssims.

Si rònca la tempestat y la ventada furiosa vol emportáren los cants de la naturalesa, la tempestat ba-

xa á la terra per compte de pujar al cel, y la ventada, per mes que forseje, 's té de regirar, com serp maligne, per la superficie de la terra.

Es que sa veu no es d'amor: es que sos cants son de venjansa, y Deu no vol qu'arrive fins á sas planas sino armonías d'amor.

Los cants terrenals vol que 's queden á la terra: sols los cants d'amor son cants del cel....

L'aucell que refila, sens endonársen, gira son cap vers lo cel; la fulla que s'asseca, gemegant se trenca, y cau á terra, y 'l vent, fentla gemegar més y més, se la enmena ¡quí sab ahont!

Lo cor que canta l'amor creu en tot; abraçat ab un altre cor estimat, recorre satisfet las regions amples de la fé.

Lo cor, que 'l desengany enmustiga, guiat per la desesperació, ¡quí sab ahont va!

Per compte de himnes de gratitut dona gemechs de desconsol; per compte d'armonías falagueras que puján al cel en alas de la esperansa, fá sentir veus crudels, que 'l vent del dupte, en furiós remolí, no pot alçar de la terra.

Estimem donchs; benehim al amor; nostres cants formarán las armonías més delicadas y més volgadas de Deu.

Si en lo mon se poguessen sentir sempre, 'l mon seria 'l cel, perque 'l cel es l'armonía eterna de l'amor mes pur.

FELIP SALETA.

Calella Setembre de 1869.

L'ESTANY DE BANYOLAS.

II.

Comproba lo referit modo de explicar la renovació de la gran massa líquida del estany de Banyolas la natural composició química de sas ayguas. Es un axioma químich, igualment que geològich que l'aygua al filtrar per las rocas, disol de ellas major ó menor quantitat, segons siga sa íntima constitució, resultant de aquí que l'aygua se mineralise y quede tant mes complexa, com mes llarch es lo curs seguit per las filtracions, y major la diversitat en quant sie major la de composició y grau de solubilitat dels materials ab que han estat en íntim contacte.

Essent donchs lo terreno terciari lo qui domina al estany de Banyolas y trobantse en aquell, en prodigiosa abundancia los materials que mineralisan sas ayguas, ¿no es lògich considerar que tals veus atravessan y filtran per las capas geològicas indicadas avans de tenir entrada y depositarse en aquest pintoresch estany? Tal es mon parer, y pera que no se li done lo valor de una simple conjectura transcriuré á continuació l'análisis hidrotimétrich, de estas ayguas practicat per l'espert químich catalá lo Dr. Roqué y Pagani, ab quals resultats se confirma la opinió que vinch sostinguent.

Segons dit hidrólech, l'aygua del estany de Banyolas en son estat natural marca, ó millor consumeix 47° de líquit hidrotimétrich, graduació que, previs y particulars ensaigs, se desenrotlla de manera que corresponen al

Carbonat de calç. 10°
 Sulfat de calç (guix). 22° } = 47° hidrotimètrichs,
 Carbonat de magnèsia. 15°
 lo que equival a dir que un litre de aquesta aygua
 conté en pes:

Carbonat de calç. grams 0'1030
 Sulfat de calç. » 0'3080
 Carbonat de magnèsia. » 0'1320

(1) grams 0'5430

Idèntica es la composició que presenten las ayguas de las veus que en la part de ponent é immediatas al estany brotan, indicant de est modo la analogia de sa procedencia, qual dato mereix importancia y consideració, perque comparantla ab la que tenen las que fluixen de las fonts del terreno que s'esten vers l'orient s'hi troba una extraordinaria diferència. En efecte: en aquest terreno hi ha una gran acumulació de materials de la época quaternària y aquesta circumstancia no pot menos que imprimirli una constitució molt diferent per la distinta qualitat y disposició de las rocas que'l constituïxen, diferència que ben clarament se retrata en la naturalesa de las ayguas que, després de haver atravesat per llurs capes, en sa superfície ixen. En comprobació de lo que vinch exposant, posaré á continuació los resultats que obtingué lo Sr. Roqué y Pagani al practicar l'anàlisis hidrotimètrich de las ayguas de las fonts públicas de la vila de Banyolas y que de lo expressat terreno provenen.

Aygua en estat natural. . . 16° hidrotimètrichs.
 Resultat dels ensaigs analítics.

Àcid carbònic. 2°
 Carbonat de calç. 12° } = 17° hidrotimètrichs.
 Cloruro magnèsich. 2°

Composició pera un litre de aquesta aygua:

Àcid carbònic (litre 0'010). . . grams 0'0224
 Carbonat de calç. » 0'1236
 Cloruro magnèsich. » 0'0180

grams 0'1640

De lo dit, donchs, podem conclórlur que las veus que alimentan l'estany de Banyolas recorren y filtran per las capes del terreno terciari que llargament s'exten y manifesta á la part occidental del lloch que ell ocupa, y que no té entrada en ell veu alguna provinent de la part oposada, puig que axís ho manifestan la composició de sas ayguas y la constitució y accidents topogràfichs del terreno que'l circueix.

Atés lo anàlisis en primer terme manifestat, podria excusarme de dir que las ayguas de aquest estany son fadas, cruas y amargas, perque tal sabor deuen comunicarli los principis minerals que porta en dissolució; y als matexos deu atribuirse'l que siga impropia als usos mes essencials de la vida, com es lo beure y cóurer ab ellas certas viandas principal-

(1) No dexa de ser notable que lo Sr. Roqué y Pagani, al practicar l'ensaig hidrotimètrich de aquesta aygua la troba exempta de àcid carbònic, essent tan considerable la proporció de carbonat de calç que porta en dissolució. Faig no obstant esta observació ab tot lo respecte que 's mereix la reputació científica de dit senyor.

ment llegums; pero l'esser sempre puras y cristallinas, continuament renovadas y agitadas y sobre tot per no haverhi en tan gran massa de líquit, desprendiment de gas algun, de aquells que impurifican la atmósfera, com succeheix en una gran part dels estanyos de Catalunya, resulta que baix lo punt de vista de la higiene pública se fa tan recomendable l'estany de Banyolas, com ho es mirat per la utilitat y riquesa agrícola é industrial que 'n reportan aquesta vila y altres dels pobles de sa encontrada.

La cantitat extraordinaria de sulfat de calç (guix) que porta dissolt exa aygua s'explica facilment, ja per la abundància en que s'hi troba en lo terreno terciari, com per sa notable grau de solubilitat; y respecte als carbonats de calç y de magnèsia, dech dir que si bé son insolubles en estat natural, formant sals neutres, ab tot s'hi dissol de ells una proporció respectable en l'aygua á benefici del àcid carbònic, que en llibertat porta y ha atquirit no sols al atravesar l'ayre atmosfèric quant cau en forma de pluja, sino també al discórrer per lo interior de la terra; pero al separarse aquest gas, quedant de nou insolubles, se precipitan.

Lo resultat de aquesta precipitació determina en primer lloch la purificació del aygua, y en segon terme ocasiona la formació de una capa de carbonat de calç ab alguna proporció del magnèsich que deu cobrir tot lo fons del estany, donant origen á una roca que 'ls mineralogistas anomenan *tosca calçinal*, que presenta porosa y no gayre compacta. En son estat tantost sempre s'naxent té aquest mineral la propietat de ser incrustant, á qual circumstancia s'hi deu que 'ls objectes que las ayguas banyan, poch á poch vagen cobrintse de una capa de dita roca, arribant á vegadas á pendren una gruxa molt notable. Si á las horas desapareix lo cos que li serví de forma, queda de ell un motllo en vuyt exactament semblant ab son original, com millor no'l deixaria la ma del mes reputat artista. Qui de axó duptás podria facilment surtir de error, donant un petit passeig per la bora del estany, y allí s'convenceria per ell mateix quant freqüent es veurer que las plantas que dins de sas ayguas crexen, ó que per ellas son batudas y mulladas, van cobrintse de un tel de carbonat calç, sobre'l qual s'hi afageixen d'altres, prenentne ab lo temps una notable gruxa, causa las mes de las vegadas de la mort del pobre ser, que á despit seu, vestia tan incómoda y enjosa vestidura.

Ab los antecedents fins aquí donats, fácil es preveurer lo que dins del estany hi passa, encara que impedit tingam baxar á examinar sos abismes, y allí palpar ab nostras mans y veurer ab propis ulls lo que en ells s'hi amaga. Primerament debem manifestar que las corrents torrencials que en ell hi entran en los dias de forta pluja, hi artrastran no sols pedras y rierenchs de grandor lo mes variat, y terras arrancadas per la impetuositat de las ayguas, sino també tots quants restos orgànichs animals y vegetals ha trovat á son pas la torrentada. Natural conseqüència de axó, es que al precipitarse aquesta diversitat de materials en las ayguas del estany, experimenten una tria ó separació, puig que las pedras y rierenchs com á mes pesats, quedaran colocats en lo fons, pero immediats al punt de entrada, podent re-

gularse sa sobreposició segons lo pes, forma y volúmen que tingan, y las terras com á mes lleugeras, escampantse per tot arreu, cobrirán al depositarse, de una capa de fanch tota la superfície del fons del estany. En quant als restos orgànichs arrastrats per la forsa de las ayguas, es de créuer que 's depositaran en distincs punts, y si no 's constumeixen avans que 'ls cubre lo carbonat de cals incrustant, fácil es que donen lloch á las petrificacions é incrustacions expressadas y á la formació de motllos que recorden la forma que en vida tenian, principi tot de una fossilizació futura; essent per lo tant las ayguas del estany las encarregadas de perpetuar y conservar en l' esdevenidor la memòria de sa actual existencia.

Ademés, com la precipitació del carbonat de cals es constant, de aquí que dega ser contínua igualment en tota la extensió de son fons la formació de la toska calzinal, la que en capas ó banchs de gruix variable, quedarà alternant ab los diposits de terra fangosa que hem dit determinavan las corrents torrencials. Y tant en lo fanch com en la roca, avans que prengan consistencia, es fácil preveure que hi queden implantadas las despallas de una gran munió dels sers animals y vegetals, que, en vida, en las ayguas del estany tenian llur morada, de manera que podem comparar sos abismes ab un museo natural disposat per la Providencia, ahont si recullen y conservan los restos de las especies vivents que en la actualitat animan los plans y las serras; los que viuen en l'estany y també los que poblan la terra.

Per últim, sols falta dir que barrejats ab totas exas petrificacions, 's hi troban també objectes deguts á la industriosa ma del home, mes ó menos cuberts y conservats, abrigantse en lo fons del estany de ulteriors desperfectes; de manera que si Deu en sos impenetrables designis tingués determinat que un gran cataclisme ocasionás sa dessecació, y que al mateix temps cambiassen las condicions biológicas actuals, en son sol hi trovarian las generacions futuras prous moniments poleontologichs é històrichs pera reconstituïr en gran part una civilizació passada, y uns sers tal volta desconeguts.

(Seguirá).

PERE ALSIUS.

TRADUCCIÓ

D'UNA POESIA GALLECA DE NA ROSALIA CASTRO DE MURGUIA.

—Es tant lo que 't vull, nineta,
te porto tant gran amor,
que pera mi n'ets la lluna,
hermosa aubada, clar sol,
ayga neta de font fresca,
del jardí del bon Deu flor,
alé que mon pit fa viure,
vida meva del meu cor!

De sant Lluís fent la via
aixís jo 't parlava un jorn
trobantme oprimit d'angunia,
guspirejant de passió,
mentres que tu m'escoltavas
tot desfullant una flor
perque 'ls ulls no 't pogués veure
que reflectian traició.

Despres que si, me digueres,
en prova del teu amor,
un clavellet me donares
que vaig guardar en mon cor...
¡Oh negra flor malehida,
que 'm va ferir de dolor!
Mes, quan jo lo riu passava,
caygué 'l clavell y aná á fons.
Aixís tant bon camí fassas
com va fer aquella flor!

ANTONI CARETA Y VIDAL.

BIBLIOGRAFIA.

LO RONDALLAYRE.

QUENTOS POPULARS CATALANS, COL·LECCIONATS PER FRANCISCO MASPONS Y LABRÓS, SÓCIO HONORARI DE LA ACADEMIA DE BONAS LLETRES DE BARCELONA. PRIMERA SÉRIE. (1)

Un nou llibre y llibre de verdadera importancia, acaba de enriqueir lo caudal, ja no reduhit, de las obras catalanas, merces á l'entusiasme, constancia y decisió de N' Francisco Maspons, y al desprendiment del conegut editor N' Alvar Verdaguer. Aquest llibre es lo del quin deixam estampat lo titol en lo comensament de estas ratllas.

¿Qüentos? diran alguns, al veurer lo que 'l constítueix.—¿Qüentos? Y pot ser rondallas de la bora del foch, y pot ser parlan de bruixas y follets, y encantaments y tot alló que sols pot creuer lo ignoscent nin, y pera res mes serveix que pera engendrar preocupacions y fer á las gents de enteniment mes roms qu' una punta de matalás, y deixarlas en disposició de que pugan ferla combregar ab rodas de molí, los que interessats están en explotarlhas de la manera que mes convé á llurs mals intents. ¿Y d' aixó 'n diuen los catalanistas, treballar en profit de la illustració? ¿Y aixó es propi d' aquestos temps de progrés indefinit y de drets individuals é il·legislables, é igualtat absoluta en tot y per tot?

Aixís poch mes ó manco presumim que s' exclamaran alguns, al llegir sisquera las cobertas, que per cert son dignes de lo que enclouhen, del llibre de N' Francisco Maspons; y en bona fé que si temps tinguessen pera ferho, habiam de respondrerlos ab los qüentos mateixos, demostrantlos quant errats están y fora de camí, fins al punt de que, com de bona fé procehissen, acabarian pera donarnos rahó y confessar ab nosaltres que nosols no es impropia dels temps, la col·lecció dels qüentos, sino que se despren de ells gran enseñansa, pera aquell que vulga veurerhi quelcom mes qu' una rondalla contada á la bora del foch, sens altre propósit que fer mes passadotas las llargas vetlladas del temps ivernench.

Y vens aquí un nou motiu de enhorabona pera N' Maspons: la resolució de donar á llum,—en uns temps en que se tracta de giravoltarho tot, y s' escarneix lo vell, y poch se falta com no 's diu de nostres avis que foren uns beneits de Jesucrist (y me dona de parer que tenen rahó) ja que no saberen compendrer que d' home á home no hi va res,—una col·lec-

(1) Llibreria de Alvar Verdaguer, Rambla devant del Liceo.

ció de qüentos; de la velluria que parlan de bruixas y follets, de gegants y encantaments, de la intervenció de maravellósas potencies, tot d'una benefactoras tot d'una maleficients, y de estrelles d'or, y de palaus de diamants, y de montanyas d'argent, y de collarats de perlas, y de vestits ricament brodats y ab plometas de canari teixits, y d'una nou convertida en carrosa d'esmaragdats y de tot lo demés que es de essencia en semblants composicions.

Pera los que saben y pregondament coneixen los treballs ab lo propi intent portats á bon fi y acabament, en pobles que de segur molt mes valen que 'l nostre, baix lo punt de vista lliterari y artistic, res tenim que dir, puig podrian donarnos lliçons; mes á los que presumint d'il·lustrats y homes de gran ciencia, probablement sens mes rahó que haber llegit uns quants diaris y pochs mes discursos de política transcendental, los dirém que en eixos qüentos per ells mirats tant de cua d'ull, tal volta hi trobarian, si ab resolució en ells buscaban, alguna cosa mes que encantaments y follets: que si esment tenen de llibres de caballerias, que si 'n tindran, si com espanyols que 'ls sopoem, tot y dientse membres de la *humanitat* y partidaris de la fraternitat universal, (fraternitat dit sia de passada, que no impideix anar á plantofadas per un tres y no res) han llegit la obra immortal, del immortal soldat de Lepant, veuran que los qüentos foren y son ensemps preludi y reminiscencia de ditas obras: que si amants son de la justicia, de la virtut, del ben obrar, veuran de quina manera aqueixos desconeguts factors de rondallas, aqueixos moralistas de la bora del foch, s'inspiraban en los sentiments mes purs, mes nobles, mes desinteressats del poble á quin se dirigian; y valentse dels maravellosos recursos, que á doll los oferia lo género, y asfelagant per son concurs lo gust del temps, feyan justicia á las bonas accions y castigaban totas las passions malas, y los vicijs, y quant per sa propia naturalesa repugna als cors honrats: y fins podriam dirlos que tendencias políticas y socials trobarian en eixas petites obretas, si cuidadosament las escorcollassen, puig pera nosaltres, significació molt marcada te, en lo concepte que avuy ne diuen social, aqueixa insistencia que pot observarse en los qüentos de enmullerarse lo fill del rey ab la pobra pastoreta y enmaridar-se la princesa ab l'humil y virtuós pastoret.

Altres consideracions, no menys que las preditas importants, nos permeterian emetre los qüentos; mes nos apartarian del propósit que nos ha posat la ploma en las mans, que altre no es que donar enhorabonas al col·lector, y á los aficionats á las lletras catalanas y als que sens consagrar-se á son cultiu, se complahuen en llegir llibres escrits en la llengua ab que nos encomanam á Deu, ja ell plagués que mes fossen! y demostre depressa y corrents, que altre no 'ns es posible al present, que parlan sens coneixement de causa los que diuen lo que avans hem tractat de impugnar.

Consuetut es també establerta quand'un nou llibre 's parla, dirne lloansas y elogis del qui lo ha escrit, quan realment unas y altres mereix. Ab tot jo no seguiré est camí, porque perami la lloansa principal que son autor mereix, es tenir constancia en estos temps

que corran pera anarsen per afraus y singleras masias, y llogarets, buscant velletas que roddallas livulgan contar y aixó alcanat pera donarias á llum, quan los vents que corran res tenen de favorables á rondallas ni obretas populars. Tampoch lo seguiré, porque me consta que es aquell tant modest, que pendria per hiperbolich quant en son favor pogués dir, y ja que aixís no ho consideras presumiria, tal volta que m'ho habia dictat la bona amistat que 'ns uneix ja fa molt temps. Y per tant l'únic que puch fer pera que ni a ell ni al públich sia mon judici sospitós, es encomanar la lectura dels 26 qüentos que la col·lecció consti tu xen, y si després d'haberlos llegit y rellegit, no 's compren que res han perdut de llur flayra delitosa al passar de la animada veu del poble á la freda página del llibre; que ab ella conservan tot aquell candor y tota aquella ingenuitat que diuen á crits que l'indret d'hont pervenen, no 's paga de joyas falsas ni postissos arreus; que mes habilitat hi ha en conservar estas qualitats que en ferlas desapareixer desso-ta lo vel lleuger d'una ferma mes pulida, pero menos verdadera, principalment quan en alt grau se po seeixen las condicions artísticas y lliterarias pera ferho sens gran esforç, com clarament ho demostren los contats qüentos en que lo col·lector ha volgut fer gala de escriptor castís, digas,—no'm pesará, que no hi entench borrall, que la passió 'n trau lo coneixement, y que mon regositg y mas recomanansas faltadas están de motris y fonament.

Mes, segur estich de que tal cosa succehesca: ans crech fermament que després de haber refrescat los adormits recorts de la passada infantesa, llegint de l'un cap al altre lo ben vingut llibre; y al considerar ensemps lo nou camp que á la investigació lliteraria obra la col·lecció,—que seguint las petjadas que entre 'ls estranys donaren en Alamanya los germans Grimm y en altres nacions altres que no citam, pera no fer mostra d'una erudició que no tenim, y entre nosaltres, nostre ben volgut mestre y estimat amic 'N Manel Milá,—publicada per lo ab just motiu, anomenat sóci honorari de la Academia de Bonas Lletres, tots unánimement participaran del gran desitj que 'm guanya 'l cor, de que sia tan ben rebuda esta *primera serie*, que á ella 'n seguescan segona y tercera com mes aviat millor.

GAYETÁ VIDAL.

JOCS FLORALS DE 1871.

Mesada afalegadora y pel qui en la contemplació de las naturals maravellas s'encisa, ab afany esperada, es tostemps la del Maig. La mágica Primavera gosa en ell del plé de son esplendorós regnat; lo mon es son trono, la blava volta 'l dosser que la redossa, alegrias y gracias son seguiment, las aus los cortesans que ab trins melodiosos endolsan la continuada festa; b que es galejada, y sos súbdits, las humanas criaturas, que embadalidas contemplan sa verda vestidura, florejada, que cims, vessants y fondaladas encatifa y 's rabejan en la resplendor que la il·lumina, daurada emanació d'un sol temperat que no entela la nuvolada.

Mes fa tretze anys que 'l dalé per sa arribada es mes viu en los cors dels qui fills de Catalunya, de serho 's vanaglorian; ab ella recordan que arri-va la hora de pagar lo tribut d'aplaudiment als qui

com los Egipcis ab la piràmide de Cheops, ab llurs sengles pedras contribuexen á axecar aquest *monumentum ære perennius*, que en fraternal consorci la poesia y la llengua dedican á la matrona de las Barras, regina ensemps que admiradora de abduas.

Tal dia es ja passat, dextant en nosaltres cullita de recorts, y fructíferas llavor d'esperansas; y si avuy sols podem dir fins á un altre any, podem en cambi ab sa recordansa, lo goig que 'ns feu sentir renove-llarnos y provar de ferne participants als altres, tasca facil tractantse de vers catalans com serán certament los que aço llegescan, ja que no ab una forma, filla d'una il·lustrada pensa, ab l'entusiasme del sentiment catalanista que 'ns domina.

Tretze anys fa que en l'històric saló de Cent de la Ciutat de Barcelona set bons patricis ab la cooperació de tot lo que de mes triat contenia aquella, restauravan la famosa institució dels Jochs Florals que transplantada de Tolosa á la nostra terra per l'*Aymador de la Gentilesa*, s'havia aclimatat en ella, y hi havia fet arrels tant fondas, que ben tost, ni l'que es dirse s'hauria pogut que fos en altres terras covada la sement que l'havia produhida. En aquestos tretze anys son esplendor y sa importancia han anat cobrant successiu augment y si inconsecuencias que no fora ara oportú dur á col·lacció l'han treta de son primitiu temple, n'hi han dat en cambi un altre, que si no te tantas recordansas ni tanta válua històrica com aquell, ne té las suficientes perque la institució dels Jochs Florals no s'hi trove estranya y dona lloch á que sentse ab mes publicitat se compleisca millor son objecte que es lo de propagar l'us literari de la llengua catalana y de fer agradosa una poesia genuinament de casa y en son esperit inspirada.

De llenguas bescantadoras prou n'hi ha hagudas de desde bell principi: esperits baxos y envejosos, personificació de la guineu d'Isop, que deya verts als rahims perque no podia haurels; aristócratas per forsa, que no tenint res mes per semblarho, fan escarafalls de la que diuhen llengua tosca, que ho fora certament posada en sos llavis; esperits cosmopolitas á tot estrop, que per amor á lo dels altres menysprean lo dels seus y per una muller estranya rebujan la llur propia, aytals han estat sos enemics, y dignes d'ells los enginys de guerra de que s'han valgut pera combatrela. Si llurs esforços han estat fructuosos, que ho diga aquest augment y aquesta importancia que successivament ha anat cobrant á despit d'ells, y digaho la festa d'enguany, brillanta y esplendent com sempre y com sempre celebrada ab la assistencia de tot lo que de mes capdalt tenen Catalunya y 'ls demés llochs hont la nostra llengua es parlada, en lletras, en ciencias, arts y hermosura.

Bell es, y rublert d'incentius de patrióticas recordansas, l'aspecte que oferex la Gran sala de la Llotja hont de tres anys á aquesta part se celebra la nostra festa, com si s'fes á dretas per provar, que l'esperit mercantil, que tan bé simbolisa aquella monumental fàbrica, no es l'únich que en la Barcelona d'avuy, filla digna de la d'ahir, te ufana sino que al costat d'ell s'hi manté ab vera germandó un esperit mes elevat, sens que perço pretenguem rebaxar á aquell, un esperit, que nudrex la vida del sentiment, no mesqui, com diuhen, ni limitat, sino universal, como universal es lo llenguatge intern de la Poesia, sols en sas manifestacions exteriors variable.

Vistosas flàmulas ab emblemas alegórichs penjantas del artesonat sostre; la barana de la galeria que circuyex tota la sala, tapada per una tela carmesina, hont canpejavan los escuts de totas las Provincias que constituïren l'antich reyalme d'Aragó y sostinent las banderas germinals, signes d'esplendor un temps y avuy com mobles vells arreconadas; la ban-

dera de Sta Eulària redossant ab sos endomascats plechs lo blau dosser de la Presidencia, hont s'hi veya, sostingut per garlandas de llor, lo emblema del Consistori; escuts ab las barras y ab la creu de San Jordi, artísticament espargits per tofa la Sala, medallons encerclats per coronas de llor, en los panys de paret que intermedian las altas portaladas de la Sala, tapadas ab domás carmesí, recordant las nostras glorias literarias, científicas y políticas (M. Corella, Descot, Tristany, Jaume Roig, Ausias March, Lluís Vives, Francesch Alegre, Fontanella, Ramon Muntaner, Claris y Cancer) y l'quadro del Rey En Joan II, á ma dreta de la Presidencia; heus aquí 'ls ornaments que sobriament repartits per una ma intel·ligenta, produhexen aquell bell cop de vista, que ab la flayra de las flors que en llurs mans rumbejan las mes bellas ninas catalanas que allí s'donan cita, fan lo doble atractiva aquesta festa, si es que d'atractius haja menester ad l'esperit que li dona vida y que omple l'cor dels qui ab ver entusiasme prenen part en ella.

Y ara passem á fer una lleugera resenya de la festa, engany tan bella com sempre, y com sempre per un distingit concurs honrada. Ab la entrada del Excm. Sr. Gobernador civil de la Provincia, qui presidí la festa, y de comissions de la Diputació, del Ajuntament y de totas las corporacions científicas y literarias de Barcelona, á dos quarts de duas s'obrí la sessió, ab un ben meditat discurs llegit per lo Sr. Mantenedor President En Estantislau Reynals y Rabassa, digne del acte, y de la intel·ligencia que l'havia dactat.

Dificil nos fora conlensarlo, mes que mes, ab una sola vegada de sentirlo llegir; la profunditat de las ideas que en ell se vertexen, lo criteri altament filosòfic que hi resplandex, al estudiar á grans rasgos las diferents etapas que las nacions han anat recorrent per arribar al estat polítich en que actualment se trovan, la vivesa de colorit, abque pinta, citant l'eczemple de la vehina França; los mals resultats á que una centralisació excessiva las ha dutas, la energia que desplega al deplorar aquest decreïment egoista que rosega las entranyas de las societats modernas, aquesta mort del esperit religiós sosteniment de tot estat, basa d'una civilisació ben entesa y ver puntal de sa prosperitat, fan d'aquest discurs, prescindint de las bel·lesas de llenguatge, una profunda obra, que merex esser detingudament estudiada, si un concepte veritable d'ell vol formar-se. Conseqüent ab est criteri, advoca per lo retorn á estas ideas religiosas avuy mortas, y prenent peu de la necessitat que avuy s'esperimenta, d'acabar ab esta vida ficticia que una acaparadora centralisació dona al centre en menyspreu de las Provincias, feu una brillant apologia de la institució dels Jochs Florals, rebuda co tot lo demes del discurs ab una espontánea salva d'aplausos, per quant era la expressió dels sentiments que al major nombre de sos oyents animavan.

Llegida per lo Sr. Secretari En Joan Montserrat y Archs sa pulida memoria, dant compte del estat en que s'trova la institució, y particularisant las qualitats que adornan á las poesias premiadas, y que de serho las havian fetas merexedoras, se procedí á la obertura dels plechs que contenian los noms de llurs autors, y á la lectura de las que obtenian los tres premis ordinaris, y 'ls dos extraordinaris de Mallorca. Ni l'ofert per la diputació de Girona, ni l' de la Societat La Jove Catalunya, ni l' del Atenen, ni l' de la Oratoria sagrada catalana, foren adjudicats, apesar d'haverse presentat vuyt poesias, optant al primer, y quinze al segon, sens que ni una sola composició en prosa haja estat, optant als dos derrers, presentada.

Anirem extractant de la dita memoria del Sr. Se-

cretari, los datos referents á quiscun dels premis adjudicats.

Premi de la Flor natural, consistent en una *Heli-conia stralitzia*, present del jardiner Sr. Martí. Cent sexanta nou son las presentadas, optant á aquest premi, que fou adjudicat á la *Cansó del Mestre Jan*. Obert lo plech que contenia 'l nom de son autor, resultá ser est lo conegut poeta D. Francesch Pelay Briz, mestre en Gay Saber fa ja dos anys y qui ha provat una vegada mes ab esta *Cansó* ser certament merexedor d' aquell honorífich titol. Oferta per ell la flor natural á la Sra D.ª Antonia Sacanella de Blanch esposa del altre mestre en Gay Saber D. Adolph Blanch, passá esta á ocupar lo sitial de la presidencia, saludada per los picaments de mans de la concurrencia, que 's felicitava del acert en la elecció, mentres la orquesta dels cegos, nos feya encisar ab la suau armonia de las tonadas populars catalanas.

Primer accessit.—Suspirs; lema, *Hoc agite, amabo*.—Ramon Picó y Campamar, (*de Pollensa*).

Segon accessit.—La rondalla dels tres hostes.—*Si encara ara me'n contassin!*—Bartomeu Ferrá (*de Mallorca*).

Obtingueren mencions honoríficas, las tituladas *Ma vila*.—*Qui hi fos*.—Lo cant del aucell.—*Escucho cantos de ignorada suerte*, etc., y *Lluyta de gloria*.—*Heureuse la beauté que le porte adore*. (*Lamartine*).

—Englantina d' or, á la que optavan 37 poesias; Lo Sometent.—*Alsá 'l coure*.—Jaume Collell y Bancells, (*de Vich*).

Primer accessit.—Al temps vell.—*Etas parentum, peior avis, tulit*, etc., (Horati).—Antoni Camps y Fabrós.

Segon accessit.—La mort del laletá.—*Lejos! muy lejos!* (Ivanhoe).—Frederich Soler (Serafi Pitarra).

Mencions honoríficas ne meresqueren, La Jornada del Bruch.—*Resurrexit*.—En Joan Blancas.—*Mas quiero honra sin hijo*, etc.—y Cap de Rey.—*Si quid mea carmina possunt*, etc.

—Viola d' or y d' argent. Entraren en certámen 64 poesias.—La llegenda de San Segismund.—*La tradicion sobre este monarca*, etc. (Piferrer).—Tomás Forteza (*de Palma de Mallorca*).

Primer accessit.—De la terra al cel.—*Jesus y Maria*.—Joseph Martí y Folguera, (*de Reus*).

Segon accessit.—Inmortalitat y grandesa.—*Non omnis moriar*, etc. (Horaci).—Anicet de Pagés de Puig, (*de Figueras*).

Foren mencionadas, las tituladas.—Qui perdona será perdonat.—*Domine, quoties peccabit in me frater meus*, etc. (San Mateu).—La poesia Bethlehem, *Gloria in excelsis Deo*, dihua d' accessit, no pogue entrar en certámen per quan lo Consistori s' adoná de que havia ja estat publicada.

Premi de la Diputació Provincial de Mallorca. Hi optavan dotze poesias.

Fou adjudicat al Comte de Ampurias, que resultá ser del ja enguany matex premiat, Tomás Forteza (*de Palma de Mallorca*).

Primer accessit.—N' Ali de la Palomera.—*Lo Pantalen primera illa*, etc.—Pere d'Alcantara, Penya (*de Mallorca*).

Segon accessit.—Romanç de la conquesta de Mallorca.—Mateu Obradors y Bennassat, *també de Mallorca*.

Menció honorífica 'n tenen. Los amors d' En Jaume, y N' Ali de la Palomera.—*E'l Sarrahi dix li*, *Senyor*, etc.

Premi de 'ls «Aymadors de la Llengua».—8 foren las presentadas, essent adjudicada la medalla d' argent en que consistia á *La Cova de Artá*, de Joseph Martí y Folguera, (*de Reus*).

Primer accessit.—á Soler.—*Ay valle heroso*, etc. (Piferrer), de Joseph Tarongí Cortés, (*de Mallorca*), á qui fou també concedit lo segon accessit, per sa poe-

sia, A la Llotja de Palma.—*Jan arreconada*, etc.

Heus aquí, donchs los noms del qui enguany han obtingut la cobejada palma, quatre dels quals, los senyors Soler, Obradors, Martí y Tarongí son nous en lo certámen; junt ab ella, los Srs. Briz, Collell, Forteza y Martí, han merescut esser condecorats ab la creu de Carlos III pel govern de la nació, segons telégrama, que ans de llegir lo Sr. Secretari sa memoria, fou rebut per l' Excm. Sr. Gobernador civil, qui com hem dit presidia la festa, ensemps que una atenta comunicació d' En Victor Balaguer, planyentse de que las ocupacions inherents á son càrrech de Diputat y de Director General de Comunicacions l' impedissen assistir en persona á la festa, en la que estava, deya, son cor.

Res direm, pus per una sola audició es impossible judicarne, sobre 'l merit de las cinq poesias que obtingueren premi, y que llegidas respectivament per los Srs. Roca y Roca, Collell, Palau, Viza y Martí, foren rebudas ab aplaudiments estrepitosos. La respectabilitat dels membres del Consistori, es garantia sufficient de la bondat intrínseca y estrínseca de totas; ben tost, si 's complex l' acord pres pel Cos d' Adjunts en la sessió celebrada un dels primers dias de Janer d' aquest any, podrem gaudirnos en las bellas que sens dupte las avaloran, y llur lectura 'ns confirmarà en la ideya que abrigam, de que est any, ha estat any de bona collita.

La llista de Mestres en Gay Saber, s' es augmenta enguany: *La gent del any vuyt*, *Montserrat y 'l Sometent* li han valgut á llur autor En Jaume Collell y Bancells, tant honorífich titol, que solemnement li fou dat, á tenor de lo previngut en lo reglament per que 's regeix la Academia dels Jochs Florals. Que 'l felicitem coralment en nom de *La Renaxensa* y propi, no cal dirho, com tampoch cal dir, que esperam que aquest merescut titol, no será per ell, una jubilació, com direm, imitant la grafica frase d' un del redactors d' esta Revista; l' amor á Catalunya que 's veu latent en totas sas esparsas nos fa esperar que no, y que la carrera del sacerdocí, en que ha dat lo primer pas, no será motiu poderós per retraurel del cultiu de la Poesia, no gens renyida, ans al contrari, vera amiga, de la Religió de qui ell aspira á esse un dels ministres.

Esta fou la festa, termenada ab un parlament de gracias del Sr. d' Argullol altre dels Mantenedors, ab que en l' any de 1871, fou festejada la nostra llengua, y ab ella 'ls qui dedican llurs afanys á conresarla, per obtindre 'n fruyts de bona mena, com certament ho son tots los que fins ara ha produhit, mercés á la institució dels Jochs Florals en bona hora restaurada.

Y ara, (posant punt final á esta mal guirbada ressenya) si una felicitació y una paraula d' encoratjament, que per cert no haveu mester, com fillas sinceras d' un sentiment per tots quatre costats catalanista, vos son agradosas, rebeulas vosaltres poetes, que magnetisats pel benastruch esguard de Melpomene, cenyin vostras testas ab lo llor d' una envejable gloria, pura, com pura es la Deesa á qui pagueu vostre tribut. *La Renaxensa* vos felicita també coralment, y 's complau en la esperanza de que no será esta la última vegada de poguerho fer; lo foch d' inspiració que vos alena, 'n respon, com ne respon també lo vostre amor á la terra hont haveu nat, y á la llengua, que es la vostra, de las quals sou campions decidits en estas pacíficas lluytas de la intel·ligencia, en que tant resplandexen los sentiments de Patria, Fides, Amor, que son lo sagrat lema de la institució del Jochs Florals de Barcelona.

J. SARDÁ.

LA JÓVE CATALUNYA.

A la «vetllada literaria» que donà esta societat en obsequi als poetes premiats enguany en los Jochs Florals, assistirem, y á fé molt nos plagué. Una numerosíssima concurrència omplia l'espaió saló de graus l'Universitat literaria, tan numerosa, que moltes foren las personas que se n'hagueren d'entornar per falta de lloch, per mes que feren los senyors de la comissió pera encabirlashi.

Un cop overta la sessió, lo senyor Molins y Sireira, president de la societat, llegí un curtet y ben escrit discurs que al acabar merescué los picaments de mans de tots, després de lo qual passà l' senyor Baró á llegir la poesia *Immortalitat y Grandesa* de N' Anicet Pagés de Puig. Molt aplaudida fou com ho fou també *La cansó del mestre Jan*, veritable cansó popular, del senyor Briz, tan ben llegida per En Joseph Roca y Roca. Després s'anaren llegint lo romans N' *Ali de la Palomera*, d' En Pere d' Alcántara Penya; *De la terra al cel*, d' En Joseph Martí y Folguera; fragments de la magnífica *Memoria* que com secretari del Consistori feu y llegí lo dia de la festa dels Jochs Florals En Joan Montserrat y Archs; *La mort del Laletá*, d' En Frederich Soler (Pitarra); *Lo compte d'Ampuries*, d' En Tomás Forteza; *Al temps vell*, de N' Antoni Camps y Fabrós; *A N' Marian Alvarez de Castro*, de N' Angel Guimerá; *Tornada y quedada*, d' En Joaquim Riera y Bertran; *La rondalla dels tres hostes*, d' En Bartomeu Ferrá, y llegida per lo senyor Montserrat; *Lo somelent*, d' En Jaume Collell, llegit per lo senyor Masferrer, y un galan discurs de gracias del secretari de la societat En Joseph Thomàs y Bigas.

Ja s'havia dat per termenada la sessió, quan lo senyor president avisà que segnia, y l' senyor Montserrat passà á llegir una traducció castellana d' una poesia escrita en llengua russa per l' encarregat de negocis estrangers d' aquell imperi á Madrid, que la ha endressada al Consistori com á penyora de simpatia envers Catalunya y sos Jochs Florals, y per haverse vist privat d'assistir á la festa com desitjava. Molt sentirem per nostra part, que ja que en prosa fou la traducció, no hagués sigut esta catalana, ja que cap perjudici n' sofria la dita composició.

Mentres durà la sessió, ocupà la presidencia l'omestre N' Manel Milà, qui á sa entrada en lo local, fou rebut ab un general picament de mans.

La música en los claustres amenisà la funció ab sos accents.

Tothom se n'anà molt complascent, tan de la lectura, com de la amabilitat dels senyors socis, esperant veure realizadas las paraulas del senyor secretari qu' acabà son discurs dihent á tots, i fins l' any vinent!

TEATRE CATALÀ.

CARITAT.—Drama en quatre actes y en vers, arreglat del francès per D. Joaquim Riera y Bertran.

La nova obra qu' ha vingut á enriquir lo ja nombrós repertori de dramas catalans, y de la que 'ns anem á ocupar, es un arreglo de la *Seraphine* del célebre Victorí Sardou, obra prou coneguda pera que 'ns entretinguem en esposar aquí son argument.

Al arreglarla al català, son autor lo senyor Riera ha sapigut ab bon giny reduhir á quatre actes los cinch que n' té l' original francès, donant acó lloch á la modificació d' algunas escenas, l' introducció d' altrás completament novas y l' espulsió d' algunas que per res hi mancan, putx si aixís no no hagués fet es molt probable y casi segur, que l' públich de Barcelona no hauria rebut ab gust sa producció, essent ara ben aplaudida. Molt

tenen de catalans tots los tipos, per mes que l' conjunt de l' obra, y mes marcadament en certas situacions, se resente del gust francès que s' hi descobra; mes acó es mal d' origen, y per cap estil ne culpariam al senyor Riera que prou ha fet trayent bona cosa d' estgust en son arreglo.

En lo primer acte se fa l' exposició de tots los personatges, enginyosament presentats. En lo segon y tercer se posa l' autor á gran altura, tant per la bona combinació dels efectes dramàtics com per la conducció del argument cap á son fi. Aquí debem fer observar que l' final del segon acte, tant ben portat y presentat, no s' trova en l' original de Sardou, y si sols es degut al senyor Riera que fou cridat á la escena, en dit final, en mitx dels picaments de mans que merescudament li donà l' públich. Lo quart acte no esta á l' altura dels altres, mes ab tot lo públich n' exí satisfet sent altra volta l' autor cridat á l' escena. Per lo que toca al treball del traductor n' ha exit ayros lo senyor Riera. Bona versificació, y lo que mes difícil es en nostre teatre, un llenguatge pur, castís y adequat als personatges que presenta.

L'eczit de la obra fou bo per l'autor qu' á mes de las duas voltas que fou cridat á la escena, se fou aplaudir en tots los actes y en alguna de las situacions millors del drama.

No falta qui ha dit qu' era immoral l' assumpto de la *Caritat*. Pot ser tenen rahó los qu' acó dihen, mes quant esta immoralitat resulta castigada, quan se veu á la dona pecadora posseïda dels mes cruels remordiments, plorant sas faltas passadas y procurant esmenar en lo possible lo mal fet, llavors l' immoralitat desapareix, y si no desapareix queda tant baxa y enlletjada que dona al públich una verdadera lliçó tant profitosa com ho puga ser qualsevulla altra.

L'eccecució fou bona, tant com la direcció. Las senyoras Soler y Pi estigueren bé en llurs papers com en pocas altrás obras mes facilis que la que 'ns ocupa: las senyoras Soler (Rosalia) y Solá estigueren també en son lloch. Los senyors Clucellas, Fuentes, Soler, Cuello y Llino-na, desempeñaren llurs papers com pocas vegadas: lo Senyor Fontova, per especial favor al autor s' encarregà d' un paper secundari que feu admirablement: inútil es dir que tots estigueren molt ben caracterisats.

Ara sols nos resta fer una súplica al autor. Ja que tant bé ha sapigut arreglar la *Seraphine*, y dadas las circumstancias de nostre Teatre Català, no fora millor que s' dediqués á fer obras originals, guanyant així tota la gloria en los aplausos, y donant mes vida propia á nostra literatura dramàtica? Crégans lo senyor Riera: l' que sap arreglar la *caritat* pot fer una altra producció completament seva.

NOVAS.

Lodiuemenje, dia trenta del mes passat, tingué lloch en lo gran saló de la fàbrica de pianos dels Srs. Bernareggi y C.^a baix la direcció del mestre Sr. Obiols, un concert vocal é instrumental dedicat á la memoria del inolvidable mestre Mercadante.

Sentim la falta de espay per ocuparnos detingudament d' aquesta festa musical. Devem empero, fer constar, que foren ab justicia aplaudits, per la nombrosa y lluhida concurrència que umplenaba lo saló, tots los artistes que hi prengueren part.

Per causas involuntarias no podem donar la fulla de música fins lo número vinent.

Ab gran plaher hem sabut que Villafranca del Penedés a' aba de obtenir una millora inestimable, com es la creació d' una Biblioteca popular, servey que segons se 'ns manifesta, es degut tan sols á una constancia de molts anys dels molt apreciables villafranquins, En Ramon Parera, y En Ramon Coll.

En gran manera 'ns alegra que Catalunya dexe l' indeferencia ab que viu y s' vage desenrollant d' exa manera l' instrucció, ja que ab ella s' apren á estimar á la patria y per consegüent la parla catalana.

Lo secretari de la Redacció, JOSEPH THOMÀS.

Estampa CATALANA, Petritxol, núm. 6.